

.lxxxviii. DE DISCRETIONE DOGMATUM
IUXTA QUALITATEM AUDIENTIUM .

Hoc nosse debet unumquemque doctorem catholicum . ut bene perpendat sui sermonis auditorum qualitatem . quia ut reuerendę memorie gregorius nazarenus edocuit . non una eademque cunctis exortatio congruit . quia nec cunctos parmorum qualitas asstringit . Sepe namque alios offendunt . que aliis prosunt . quia plerumque herbę que haec animalia nutriunt . Alia occidunt . et lenis sibilus equos mitigat . catulos instigat . et medicamentum quod hunc morbum imminuit . alteri uires iungit . et panis qui uitam fortium /163r/ roborat . paruulorum necat . Pro qualitate igitur audientium . formari debet sermo doctorum . ut ad sua singulis congruat . et tamen a communis aedificationis arte nuque recedat . Quid enim sunt intente mentes auditorum . nisi ut ita dixerim . que dam in cythara tentiones stratę chordarum . quas tangendi artifex . ut non sibi metipsis dissimile canticum faciant dissimiliter pulsat . et idcirco chordę consonam modulationem reddunt . quia uno quidem plectro sed non uno impulsu feriuntur . Unde et doctor quisque ut in una cunctos uirtute caritatis aedificet . ex una doctrina non una eademque exortatione . corda audientium tangere debet . Aliter namque ammonendi sunt uiri atque aliter feminę . quia illis grauia secundum sexum suum atque fortia . istis uero iniungenda sunt lenia atque leuiora . ut illos magna exerceant . Istas uero lenia de mulcendo conuertant . Aliter ammonendi sunt iuuenes . atque aliter senes . quia illos plerumque se ueritas ammonitionis ad perfectum dirigit . Sicut apostolus dicit . Increpa iuniores . hoc est ut in melius se emendent . Istos uero admelio

ra opera deprecatio blanda componit . sicut scriptum est . seni orem non increpaueris . sed obsecra ut patrem leniter atque suauius . Aliter ammonendi sunt inopes . atque aliter locupletes . Illis namque conferre solatium contra tribulationem . istis uero inferre mecum contra elationem debemus . Inopi quippe a domino per prophetam dicitur . noli timere . quia non confunderis . elegi enim te in camino paupertatis . Paulus autem discipulo de diuitibus dicit . diuitibus huius seculi precipe . non superbe sapere neque sperare in incerto diuitiarum suarum . et dominus in euangelio . Vt uobis diuitibus qui habetis consolationem uestram . ac si dixisset . quia ex presentis uitę abundantia hic consolantur . qui nesciunt nec requirunt quę sunt aeterna gaudia . Offerenda est ego eis consolatio . quos caminus paupertatis excoquit . atque illis inferendus est timor quos consolatio glorię temporalis extollit . Vt illi sciant quia diuitias quas non conspiciunt . iam possident . et isti cognoscant . quia has quas hic possident . tenere semper nequaquam possint . Plerumque tamen personarum ordinem permittat qualitas morum . ut sit diues Humilis . sit pauper elatus . Unde mox prædicantis lingua . cum audientis debet uita componi . ut tanto districtius in paupere elationem feriat . quanto eum nec inlata paupertas inclinat . et tanto lenius humilitatem diuitum mulceat atque lætificet . quanto eos nec abundantia quę subleuat exaltat . Aliter ammonendi sunt laeti atque aliter tristes . lætis uidelicet inferenda sunt tristitia quę secuntur ex supplicio tristibus uero inferenda sunt laeta . que promittantur ex regno . Discant igitur læti ex minarum asperitate quod timeant . audiant autem tristes premiorum gaudia . De quibus laetificant . illis quippe dicitur . Uae uobis qui ridetis

nunc . quia lugebitis et flebitis . Isti uero quod idem magister dicit audiant . Iterum uidebo uos . et gaudebit cor uestrum . et gaudium uestrum nemo tollet¹ a uobis . Et iterum . Gaudete et exultate . ecce enim merces uestra multa est in cęlis . Aliter ammonendi sunt subditi . atque aliter prelati . illos ne subiectio conterat . istos ne locus superior extollat . illi neminus quę iubentur /164r/ impleant . isti ne plus iusto iubeant quę compleantur . Illis namque figuraliter dicitur . Filii oboedite parentibus uestris in domino istis uero precipitur . et patres . nolite prouocare ad iracundiam filios uestros . Scire etenim prelati debent . quia si peruersa umquam perpetrant . tot mortibus digni sunt . quot ad subditos suos perditionis exempla transmittant . Vnde necesse est ut tanto se cauti⁹s a culpa custodiant . quanto per praua quę faciunt non solum moriuntur . sed aliorum animarum quas prauis exemplis destruxerunt rei sunt . Ammonendi sunt igitur . ut sic in propria sollicitudine uigilent . quatenus a comissorum custodia minime umquam torpescant . Dignum itaque est ut cuncti qui presunt . intus et in circuitu oculos habeant . quatenus et interno iudici in semetipsis placere studeant . et exempla uitae exterius prebentes . ea etiam quę in aliis sunt corrigenda deprehendant . Ammonendi sunt subditi . ne prepositorum suorum uitam temere iudicent . siquit eos fortasse agere reprehensibiliter uideant . Ammonendi sunt iterum né cum culpas prepositorum considerant . contra eos audaciores fiant . sed humiliter obsecrent ut in melius se emendent . Ita tamen . ut si qua sunt praua eorum opera . diuino-

¹ tollet] *corr. from tollit*

amore constricti . ferre sub eis iugum reuerentię
Non recusent . quod melius ostendimus . si dauid
factum in medium deducimus . Saul quippe
persecutor . cum ad purgandum uentrem speluncam
fuisset ingressus . illic cum uiris suis dauid inerat
/164v/ qui iam longo tempore persecutionis eius mala tolerabat . Cumque
eum uiri sui adferendum saul ascenderent . fregit eos respon
sionibus . quia manum in christum domini mittere non deberent .
qui tamen occulte surrexit . et oram clamidis eius abscidit .
quid enim per saul nisi mala rectores . quid per dauid nisi boni
subditi designantur . Saul igitur uentrem purgare est .
prauos prepositos conceptam in corde malitiam ~~in corde~~
usque ad opera miseri odoris extendere . et cogitata apud
se noxia factis exterioribus exsequendo monstrare . quem
tamen dauid ferire metuit . quia pie subditorum mentes
ab omni se peste obtractationis abstinentes . Praepositorum
uitam nullo lingue gladio percutiunt . etiam non de in perfec
tione reprehendunt . Qui etsi quando pro infirmitate se
se abstinere uix possunt . ut extrema quaedam atque ex
teriora prepositorum mala . sed tamen humiliter . loquantur .
quasi oram clamidis silenter incidunt . Quia uidelicet dum
praelate dignitati saltim innoxie et latenter derogant .
quasi regis superpositi uestem foedant . sed tamen ad semet
ipsos redeunt . seque uehementissime uel de tenuissima
uerbi laceratione reprehendunt . Vnde bene et illic scrip
tum est . Post hec dauid percussit cor suum . eo quod absci
disset oram clamidis saul . Facta quippe prepositorum
oris gladio ferienda non sunt . etiam iam cum recte reprehen
denda iudicantur² . Si quando uero contra eos uel in minimis
lingua labitur . necesse est ut per afflictionem penitentię

² iudicantur] *corr. from* iudicanda

cor prematur . quatenus ad semetipsum redeat . et cum prepositę
potestati deliquerit . eius contra se iudicium a quo sibi-
prelata est perhorrescat . Nam cum prepositis delinquimus .
/165r/ eius ordinationi qui eos nobis pretulit obuiamus . Vnde moy-
ses quoque contra se et áaron conqueri populum cognoscens ait .
Nos enim quid sumus . nec contra nos murmur uestrum est sed contra
deum . Ecce quomodo uterque ammonendi sunt . ut bene se ac
benigne regant . et diligenter se custodiant . et in bene factis
deo similiter placeant . Aliter ammonendi sunt atque aliter domini
serui scilicet . ut in se semper humilitatem conditionis aspiciant .
Paulo apostolo dicente . serui obaudite dominis uestris carna-
libus . cum timore et tremore sicut christo non ad oculum seruien-
tes . sed sicut domino . Scientes quod unusquisque quodcumque fecerit boni .
hoc recipiet a domino siue seruus siue liber . Domini uero . ut
naturae suę qua equaliter sunt cum seruis conditi memoriam
non ammittant . Paulo iterum dicente . Domini remittite mi-
nas subiectis uestris . serui ammonendi sunt ne deum despiciant .
si ordinationi illius superbiendo contradicunt . Paulo iterum
dicente . Serui subditi estote omni ordinationi humanę
propter deum . siue regi . quasi gradui precellenti . siue ducibus .
tamquam ab eo missis ad uindictam malefactorum . ad laudem
uero bonorum . Domini quoque ammonendi sunt . qui³ contra deum de munere
eius superbiant . si eos quos per conditionem teneant subditos . equa-
les sibi per naturae consortium non agnoscant . Isti ammonen-
di sunt . ut sciant se seruos . esse dominorum . Illi namque ammonen-
di sunt . ut cognoscant se conseruos seruorum esse . Istis namque dicitur .
serui oboedite dominis carnalibus . non tantum bonis sed etiam
discolis . Hęc est enim uoluntas dei in christo iesu . Et rursus .
quicumque sunt sub iugo seruitutis . dominos suos omni honore dig-
nos arbitrentur . Illis autem dicitur . et uos domini eadem facite illis remit

³ qui] *corr. from* quia

tentes minas . scientes quod et illorum et uester dominus est . in cœlis .
/165v/ Qui inter omnium actus in ultimo die iudicii discernens . reddet
unicuique iuxta meritum operum suorum . Vbi erunt serui liberi .
qui tamen patienter ferant hic dura imperia mundi .
et impleuerint precepta dei sicut agustinus dicit . Omnia imple
uit qui quod potuit fecit . et dominum mali erunt serui . qui
tamen quę huius sunt seculi sectando hoc est epulando
cotidie inebriando luxuriando . Sicut isaias dicit .
Vae uobis qui consurgitis mane ad æbrietatem sectandam .
et ad potantum unum usque ad uesperum ut uino ęstue
tis . deposuerint hic imperium christi et contempserint
legem ac mandata uitae . sicut euenit inter diuitem
et lazarum . Qui autem bene se regerint et deum dilexe
rint . ac mandata eius seruauerint . et populum sibi com
misum modeste ac rigide pro lege dei gubernauerint .
non solum hic regnabunt cum seculo . sed illic manebunt
cum deo et cum illis deus . sicut saluator ait . Si quis diligit
me sermonem meum seruabit . et pater meus diliget eum .
et a deum ueniemus et mansionem apud eum faciemus . Sicut
legitur fuisse cum abraham et isaac et iacob cęterisque
cum in innumeris . qui hic principes fuerunt in seculo .
et nunc lucide regnant in caelo . Largiente domino
nostro iesu christo . qui cum patre et spiritu sancto uiuit et regnat .
in secula seculorum . AMEN : ~